

کولیک له گویزان!

جاران

پیتوانییه؟ ملیونه‌ها را و رووداو و بیرکردن‌وهم نه‌بیت، که ئاره‌زوو بکەم بوتیان باسېکەم. گومانت هەبە لەوەیی هەزاره‌ها پرسیارام لهلاي خۆم مەلاس نەدابیت؟ پینازانیت ھۆکارى بىدەربەستیتە زمانم گۇناكا و بىدەنگىيەكى ئەبەدیم كردۇتە سیمبولى لىدوان؟ بە زمانى ئاماڭ، چۈپە و ھاوار و مەراسىمى مەرگى سەدان پەپوولەم گرتۇتە ئەستۆي خۆم. لەگەل لىزىمەي يادەكانتا، پى بە دەيان قارچكەئاره‌زووی ھەلتۇقىيو دا دەنیم. يەك يەك ھەناسە سوارەكانم قۇوتىدەدەمەو و بە مەرامى قايلىبوونىيان بە مانەوەيان لە سینەدا، بەچۆكدادىم. گەر دەزانیت، چەندە پەستم بە بىریا بى سوودەكانم، چەند غەمگىن بەوەي کە ناتوانم ببەمە وەلام، بۇ پرسیارە ئاراستە كراوهەكانم، بى ھەلۋىستىت، بالا ترىن پەرتۈوكى پېرۋۇزىتى لا شۇوهۇر كردىم، دراندم.

دۇور.. لىرە، باپىرم خەلۋەتىكى بۇ سازكردووم، لەگەل رۇحە ماندووه كاندا، كۆرۈكى لە تەرىقەتى حەواندەو، بۇ گرتۇوم. دۇور.. لە من، باپىرم هانا بۇ ئاسمان دەبات، بىمارىزىت، ھەتا ئاگر نەمسووتىنیت، سەبورىم بادات، تاكو مەردن نەمگەنلىت. من سەرددەمەن دەگەریمەو دواوه،،، لە ئامىزىدا، دەستى بە فەرەندا دىئنى، بە خولياوه مىزۇوی مادم پى ئاشنا دەكات و دەمدۇيىنى. دواى كەمئىك لە سەرگەرمى و يارىش، پەرداخىك شىرم بۇ دىئنى، پاش ئەوەي خەو چاوهەكانمى فرەند، دېت بە گەرمى دامدەپۇشى، بە گویىچكەما دەچىرىپىنى: كىزە زىدە ئازىزەكەم، وا ئەمروق رۇي، نەكەى بىترسى لە سبەي... منىش بە درىزايى ئەو شەوه، خەونى شىرىن دەبىنم، بە سبەينىو، تا سېپىدە باپىرم دى، بە ئاسپاپى بە ماچىك بە ئاگام دىئنى.

تا ئىستاكەش ئەو مندالە، لە كوجەكانى دلەمدا ويلى، ھەتا ئىستاش خەو دەبىنى، سبەي بىت و ئەم بىتى سەندريلا^{*} بەلام ئەوەي كە جودايە، ئىستا دلى ئەو مندالە لە لىداني خۆي بى مەيلە، ھەرجى خواست و ھەستىكى ئازادى ھەبە، كۆتە، دىلە. مەخابن كە باپىرىش دۇورە لە من، دۇورە لىرە.

ئەو رۆزەي جىمھېشى سارد بۇو، ھەنۇوكەش بە باسکردنى لەرزم لىدئى. ھىنندەم سەرمایە، پېمۇاپە ئاوىزابۇونىش لەگەل ئاگر، دادم نايا. ئىستاكە بە رەنگى سېپى و رەش، دەمەۋى ئىگارى شەۋىك بکىشىم لە سەھۆل، بەرەنگى سېپى و رەش، دەمەۋى ئىگاي خۆم و خۆت بکىشىم لە شوشە و لە خۆل، ئەمانە و بازنهى زەمەنەنىكى در، بە رەنگىكى بۇر.

- سەرت بەرز بکەرهو، ھىنندە ماندوو بۇوي، حەوسەلە تابلو كىشانت نەماوه!^{*}

+ لىيمگەرپى، زەمەن ھىندهى نەماوه ئاوا بى'

- ئارام بە ھاۋى، ھەلدە..

+ دەمەۋى بەرلەوەي بىنېژم، دوايەمېن تابلو بکىشىم، دەمەۋى دويىنى و سبەينىش بە ئەمانەت لە ئەمرودا جى بەھىلەم. دەغىلتەم، ئەمرو، ھىنندە دەغىلتە، پېم بەد بەر لە ئاوابۇون، دواى كىشانى دىمەنە وەستىزراوهەكانى زەمەن، با ھەر لەم تابلو يەدا، مانگ و رۆز پېكەو جووت بن.

- هه‌لدى... هه‌لدى..

+ نازانم! باس له کام هه‌لها تن ده‌که‌ی؟ ئەم ده‌قهره تابى به‌ره و تارىكى ده‌چى، بپروانه ئاوى پووباره‌که‌ی چەند به خىرايى لىيل ده‌بى... كواى،؟ ديسان ديارنەماى! خواستمه له‌گەل تەواوبۇونى تابلووكەم بىيىتەوه، دەممەۋى پىشانتى بىدم، گەرەكمە له ماتەمى لەدایكبوونى مردووه‌كانى و زەماوه‌ندى خەستبۇونەوهى رەنگە رېزاوه‌كانىدا، ئاماذه بىت.

ديسان تۆ، تەنيابۇوم و روو دەكەمەوه لاي تۆ، تۆ دەزانىت ئەوه كى بوو؟ له‌گەلیدا كەوتبوومە گفتۇگۇ، من نازانم! دەنگىگە زوو زوو له‌گەلیدا دەدويم، پىددەكەنم و دەگرىيم..

لاكه‌ره‌وه، نزىك تر دابنىشە لييم، تا خۆت و چاوت دەبنە پالھوانى بەسەرهاتى تابلووكەم، مەترسە، ئىستا وەك جاران دوو جەمسەرى موگنانىسى گلەنەمان بۆ باوهشى يەك راناکەن، هەنوكە دوو پووئى نىگەتىقىن، دوور دەكەنەوه، يەك كىيش ناكەن. خۆت مەگۆرە، من دەتوانم بەم رەنگانە شىك ترىين پۇشاكت له‌بەركەم، بەلام نا، شتى وا ناكەم. من بە پووتى نەخشت دەكەم، زەخرەفە له رېشتا ناكەم و كرييم يش له قىت نادەم. دىيەم، رەنگە دىزەكان ئەلقلە ئەلقلە زنجىرەكەي ملت بىشىن، تا دەبنە ئەو زرى ژەنگىنە لەگەل بازنه بۆر و ھىلە چەوتەكاندا بەندىان كردووئى، توش بويته‌تە كۆيلەيەكى چەماوه‌يان، يەكىنە دەكپۈزىيەتە و قايلىيت بە گشت تانه و داوىكىان. روومتىكە، دەممەۋىت پىكەننېئىك لهو قاقا بىيگەردانەت بکىشىم، كە پرمەمى گرىيانم بە روونى له پېشىتىنەوه دەبىنى! ئەو قاقايانەت كە دويىكە توى توئى جەستەيان له ھوش دەخستم، ئەپرۇ خاومدەكەنەوه و سبەي پىيان بۈومەتە پىستىكى پېرەلۆكى شەقار شەقار، چ باكم نابىت، له بلندى و ھېمەنیان. مۆلەتم بەدەنەنلىكى لە ساتانە بکىشىم كە سىنگت مۇميا دەكىد بە سەھەل، كاتىك سەرم لى نزىكىدەكىرده و پىنەدەگەشتم پىتېلىم لە ناو تۆدا گويم له نىلەمى گەنگەنلىكە..... دەكەوتەمە زىير ھەرسى بەفر! چەند غەمناك بۇو كە دەمبىنى سینارىيۇي گىلىتىن كەسايەتى مۇنتاز دەكەى و پالھوانەكەشى خۆت بۇوى! جىي كەسەر بۇو كە دەستەوەستان دەوەستاي، ترسنۇك بۇوى! وەلى لە من وابوو شىرى، بەلام نەمبىنى لەبەرتدا، غەيرى بەرگى رېبىو! ھەر ئە دەمانە، چاوى ئومىدت نابىنا كردم، ھىزت لە ئەزىزى ئاواتم بېرى*

پەلهت نەبى.. سەرمامە و شەپ بە رەنگەكان دەفرۇشم، سەرمامە و تەنيا خەمم، بىزاربۇونى رۇح لە جەستەم و جەستەم لە رۇح، نىيە، دەترسم تابلووكەشم لە بەھىز داگرتىنى فلچەكەي دەستم زىز و لە ھىلە ھېمەنەكانم وەرس بى! ئاوابۇونى زەممەنىش نزىكە، چاوه چاوه رېكەن لە تابلووكەدا، پالھوانى ماراسۇنىكىن بەدەوري مەيدانىكى خىدا، لە رېزەكانى پېشەوه دا، لە گەرمە راکىردىندايە، بە ھەناسە بېرىكىيە نزاي درېزبۇونەوهى كات و كورتبۇونەوهى مەوداي لەپېش ماوى دەكات، ھاوكات بېر لەوه دەكاتەوه، ئاخۇ كە گەيىشت، ئەو لەۋى چاوه رېي دەكات؟ بېلۇوه كانى بە ئاسپاپى لېكىدەنلى، بېرى خيانەتى لىيەدەكەت، سەرزەنستەكانى ئەو و جىيەيىشتىنى بىباكانە لە ياد دەكات، دەيەوهى كە گەيىشت زمانى وشكەھلاتۇوى، بە ئەشكى حەپس كراوى ئەو تەركات، دەلى تىنۇيىتىم دەشكىنلى، لە باوهشىا ماندووېتىم دەرەۋىيەتىم دەشكىنلى. گەۋى مونافىيسەكەي پېشەوهى كە بە تىزى بەلايدا تىپەر دەبى، دەيەھەزىنلى، دواكەوتىن بە ئاگاي دىيىنى، ئەم نابىت ورە بەربات، ھەنگاوى خىراتر دەنلى.. دەگاتەوه رېزەكانى پېشەوه، سى، دوو، يەك ھەنگاوى ماوه بىگاتە ئەوهى گورىسەكە بېچەرەنلى، بەلام يەقىنى تەنيايى لەودىيەوه، دەپېرويىنى، بەر لەوهى بىگاتە ئەوهى، ئەفسوس، ئەم لە پى دەكەوهى.

لیره دا، تابلوکەم بى ئارايشت له پىشانگاي ئاوابۇون له دوورگە به بەستەلەك بۇوهكاندا، پىشوازى لە ئامادەبۇوان، خولقى كاروانچىيەكان و بانگەھېشتى دوور و نزىك دەكات، بۇ نمايشكردنى رەنگەكان. وەلى كەس بەدەم بانگەوازەكەوه نايەت، تەنبا يەك كاروانچى نەبى ملى پىيى بەرەو ئىرەيە، پىددەچى بىئاڭابى لەوە ئاراستەي هەنگاوهكانى گۆپىوه، ئاخر بەرگىكى لە پەلكەزىرىينە رەنگى پۇشىوه!

ئامادەبۇوان پېنج و دوو كەسىكىن، لە ناوياندا زىنلەك مندالىكى ساللەوەختىنەي بە كۆلەوهى، لوتى سور سوور هەلگەراوه، فرمىسکەكانى بە روومەته كانىيەوه بەستويتى، لييۇ شىن بۆتەوه، ئاوساوه. گەرجى ورده، ئەو مندالە، بە سۆمای ئاو ئاسايا ديارە، نەفرەت لە پۆزى بۇونى خۆى دەكا، جەستەي سەرتاپا قەتماغەي بىرىنچى تەرى سارە، دەست بە دووعايىچ زووتر نىيە زەمەن ئاوابى، لە گەرووى دا قەتىسمَاوه، ھاواركە، كى بەرپرسىارە..

- چ سامناكە! گۈلىك..

+ ئا باش بۇو ھاتىتەوه، سەرنج بە تابلوکەم، بىرانە گەلاكانى، ئەمە قەدەكەيەتى و ئەوهش پەرەكانى.. بىينە سور دەچىتەوه بە خوينى ھەردە پەنجەكەم، ئاخر ئەو دەمەي وەرمگەت توند گىرمى، وامزانى چىكە لە دىھم.

- ھ ھ ل..

+ نايەت، ھەل نا يەت، چىتر فريوم مەدە بە نەبۇو، تەماشا ئەو سوارەش ھەرنەگەيەشت، ھاكا لە ناو تاريكيدا ون بۇو..

ماوه بلىم

من بەلىنىم دابۇو بە خۆر، بەر لە ناشتنى شازادەي شەھىد بۇوي دەستى زولم و زۆر، ھىمایەك بۇ بى غىرەتى دلدارەكەي بىنەمە گۆر، نىڭارىيەك پې بە پىستى ئەمە، بى گۆران، دەريايەك بىت، وەستاو، لە شەپۇلدان، وىنەيەك بە يادگارى بۆ زىيان، تابلوکەم گۈلىكە لە گوپىزان.

01/2004

سويد ستوكتەھۆلم

- * سەندرييلا؛ پالەوانى ئەفسانە چىرۇكىيە.
- * دىرە شىعرييەكى (ئومىيەت مەممەد).
- * لە دىرە گۆرانىيەكى (شەھىن تالەبانى) يەوه.